

Politisk samarbeidsavtale 2019-2023

Politisk samarbeidsavtale for Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne, Senterpartiet, Rødt, Sosialistisk Venstreparti og Bymiljølista for bystyreperioden 2019-2023.

Samarbeidsavtalen skal være retningsgivende, og partiene er enige om følgende grunnlag for politikken:

Verdivalg

Samarbeidspartiernes visjon er å skape et samfunn med like muligheter for alle og som tar klimaendringene på alvor. Vi ønsker en utvikling som er i tråd med naturens tålegrense, og at miljø skal få et høyere fokus i all planlegging.

Våre verdier er fundert på at alle er like mye verdt og skal ha samme muligheter, uavhengig av sosial og etnisk bakgrunn, alder, kjønn, funksjonsevne og seksuell legning.

Fredrikstad – *Den lille verdensbyen* – skal være en tolerant og mangfoldig kommune som har en åpen port mot verden og som engasjerer seg utenfor eget lokalsamfunn. Vi tar sterk avstand fra all form for rasisme, hat og diskriminering.

Tre utfordringer vi må forholde oss til på alle nivåer er:

- *De store og økende forskjellene mellom fattige og rike. Dette henger nøye sammen med likestilling mellom kjønn, og fordeling av makt og innflytelse.*
- *Klimaendringene og redusert naturmangfold som krever umiddelbare og kraftfulle tiltak.*
- *Den moderne folkevandringen, med flukt fra krig, undertrykkelse, fattigdom og miljøkatastrofer, og utfordringer med integrering.*

En av fredrikstadsamfunnets hovedutfordringer er at antallet arbeidsplasser ikke vokser i takt med befolkningsveksten. Ett av våre hovedmål er arbeid til alle, og derigjennom øke takten på grønn konkurransekraft. Kommunene i Nedre Glomma-regionen må samarbeide om å skape flere arbeidsplasser i regionen og i Viken fylke.

Vi sier klart nei til all form for konkurranseutsetting av de grunnleggende velferdstjenestene som skole, barnevern og eldreomsorg, og vi sier ja til å bygge ut velferden. Dette vil vi gjøre gjennom å bedre skolen, omsorgen og kulturtilbudet fremfor å kutte i skatten.

Nærings- og arbeidslivet har krav på forutsigbare kommunale rammebetingelser, rask og effektiv tilrettelegging og service med høy kvalitet. Ansatte har krav på gode arbeidsvilkår og trygge arbeidsplasser.

Å satse på folkehelse er en av de mest grunnleggende investeringene vi kan gjøre for at flere av oss skal få et bedre liv. Derfor mener vi at folkehelse skal være gjennomgående i all vår politikk.

Samarbeidspartiene ønsker å trekke fram fem hovedmål:

- Tilrettelegge for vekst i antallet bærekraftige arbeidsplasser, samt et seriøst og anstendig arbeidsliv
- Et fremtidsrettet og klimavennlig Fredrikstad (kutte 30% klimagassutslipp i løpet av perioden)
- Bygge sterke lag rundt det enkelte barn
- En eldreomsorg som fremmer livskvalitet, og hvor eldre er sjef i eget liv
- At vår kommune har levende, rause og inkluderende lokalsamfunn

Oppvekst

Vi ønsker en god fellesskole hvor alle skal kunne utvikle evnene sine på en best mulig måte, uavhengig av foresattes ressurser. Fellesskolen er navet i lokalsamfunnet. Den virker sosialt utjavnende, og gjør at vi kan løfte alle barn gjennom en felles referanseramme. Den samlede oppvekstpolitikken, med tidlig innsats rettet mot familier og barn, vil være avgjørende for å oppnå vårt mål om like muligheter til alle.

Samarbeidspartiene skal:

- gi alle barn tilgang på skolehage, og benytte uteskole i større grad blant annet ved å bruke naturen som undervisningsarena
- sikre at barn med innvandrerbakgrunn behersker norsk før skolestart blant annet gjennom å arbeide aktivt for tidlig start i barnehagen
- opprettholde høy voksentetthet i skoler og barnehager
- få inn flere yrkesgrupper i barnehagen og skolen
- sørge for at barnehagen og skolen skal jobbe aktivt med mobbeproblematikk
- fortsatt ha fokus på videreutdanning og kompetanseheving i skole og barnehage
- jobbe målrettet for å redusere bruk av ufaglærte i skole og barnehage
- styrke skolehelsetjenesten i grunn- og videregående skole og etablere et e-helsetilbud for skoleelever
- tilby barn med spesielle behov gratis SFO-ordning utover 4. klasse
- ikke øke SFO-prisen utover lønns- og prisvekst
- tilby leksehjelp som fast ordning ved alle skoler
- sørge for at rådgivningstjenesten i ungdomsskolen skal styrkes, særlig med tanke på yrkesfagene
- bidra til økt satsing på Ungt Entreprenørskap i skolen
- opprette eget barneteam etter modell fra Ungdomsteamet og forbedre tilbudet innen psykisk helse og rusmestring
- sørge for at det settes av nok arealer til skoler, barnehager og idrettsformål

- sørge for at fredrikstadskolen skal bli mer leksebevisst, og innføre forsøk med leksefri skole i grunnskolen
- si nei til etablering av flere private grunnskoler i Fredrikstad
- jobbe for at skole som nærmiljøarena skal realiseres ved fredrikstadskolene
- sikre bedre overganger mellom grunnskole og videregående for å få flere til å fullføre videregående opplæring
- sørge for at barn og unge i Fredrikstad kommune skal få god svømmeundervisning
- sørge for at Ungdomsteamet styrkes med stillingsressurser i løpet av perioden og gis gode betingelser for et svært viktig forebyggende arbeid
- jobbe for at alle skoler og barnehager skal bli helsefremmende

Helse og velferd

Helse er viktig for alle. Vårt mål med helse- og velferdstjenestene er at alle skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den. Tilbudet skal være preget av god kvalitet og ha tilstrekkelig omfang. Vi ønsker en kommune hvor det er bedre balanse mellom forebygging og behandling. Brukernes behov må stå i sentrum for planlegging, organisering og oppbygging av tjenestene. Vi skal bygge nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Omsorg er ikke bare eldreomsorg, men spenner over et bredt spekter av tjenester som ytes til alle aldersgrupper med ulike behov. Trygge og gode ansatte som gis tillit er en forutsetning for å kunne gi gode tjenester til innbyggerne.

Samarbeidspartiene skal:

- sørge for at kommunen skal styrke samarbeidet med frivillige og ideelle organisasjoner og intresseorganisasjoner for å gjøre det lettere å drive frivillig arbeid, slik at de frivillige organisasjonene utfyller det offentlige tilbudet til befolkningen. Dette kan gjøres ved samordning gjennom en frivillighetskoordinator
- ha et aktivt samarbeid med pårørende i alle tjenester, anerkjenne deres innsats og sørge for at pårørende får støtte og avlastning. Familieperspektivet er viktig, og barn som er pårørende skal fanges opp og bli tilbudt oppfølging for å forebygge helseskade
- sørge for at Fredrikstad kommune skal satse på og ta i bruk velferdsteknologi for at dem som mottar helse- og velferdstjenester skal kunne leve gode liv i egne hjem
- forbedre tilbudet innen psykisk helse og rusmestring, med særlig vekt på barn og unges psykiske helse, samt en styrking av ettervernet. Det skal innføres individuell plan i ettervernet. Vi vil jobbe for å opprette et akuttilbud i perioden
- sørge for at normen i helse- og velferdsseksjonen i Fredrikstad skal være hele stillinger, for å sikre god kvalitet på tjenestene
- styrke kompetansen hos de ansatte i helse- og velferdsseksjonen. Det er viktig å ha relevant og oppdatert kompetanse om kjønn, helse og seksualitetsmangfold
- sørge for at Fredrikstad kommune må satse mer på hjemmesykepleien, hverdagsrehabilitering og praktisk bistand
- gjennomføre plan for heldøgns omsorg
- sørge for at det utarbeides nye tiltak mot vold i nære relasjoner, og at arbeidet evalueres i et samarbeid mellom ulike faggrupper
- satse på økt kompetanse slik at kvaliteten på omsorgen ved livets slutt blir forsterket

- ha en sosial profil på egenandeler
- ha utvidet åpningstid for aktivitets- og dagsenter, «Inn på tunet» som forebyggende tiltak for personer med bistandsbehov, og utvikle aktivitetstilbud for barn og unge med nedsatt funksjonsevne
- sørge for at brukerombudet skal videreføres
- sørge for at rådene i Fredrikstad kommune skal få opplæring i sin rolle, slik at de er bedre rustet til å være en aktiv part i saker som angår deres interessegrupper
- jobbe for at plan for livslange tjenester (tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne) blir realisert
- ha en behovs- og gevinstkartlegging med tanke på bruk av GPS (geolokalisering) i demensomsorgen
- ha en egen demensplan i Fredrikstad kommune
- sørge for at LHBTIQ-personer og deres behov, må inn som et eget fokusområde i utarbeidelse av planer om kvalitet og kompetanse innenfor omsorgen
- jobbe for at alle eldreboliger har tilgang på restaurant/kafé
- se på muligheten for å øke grunnbemanningen i deler av helse- og velferdssektoren
- ha som mål om at innen utgangen av perioden skal barnetrygden ikke lenger regnes som inntekt

Arbeid, næring og sysselsetting

Samarbeidspartiene vil være garantister for å videreføre og videreutvikle en offensiv næringspolitikk. Vi er en attraktiv kommune å bosette seg i, men det skapes ikke nok arbeidsplasser.

Vi har som grunnholdning at vi skal legge til rette for vekst, utvikling og flere arbeidsplasser ved å sikre stabile rammebetingelser. Fredrikstad har, som andre industribyer, behov for kontinuerlig omstilling. Næringslivet vårt har et godt grunnlag for å gå front for nye, framtidsrettede og miljøvennlige løsninger. Vi vil støtte dem som har ideer og pågangsmot til å skape nye grønne arbeidsplasser, og som er pådrivere for miljøvennlige løsninger.

Forutsigbarhet i samferdselsprosjekter og arealplaner er viktig for næringsutvikling.

Trepartssamarbeidet er bærebjelken i arbeidslivet og forutsetningen for utviklingen av gode tjenester og arbeidsplasser. Dette krever bred medvirkning, involvering og tillitt til de ansatte.

Samarbeidspartiene skal:

- innføre forsøk med tillitsreformen i flere kommunale virksomheter
- bidra til at sirkulærøkonomi danner grunnlag for ny virksomhet
- sørge for at det settes av nok arealer til næringsvirksomhet, samt videreutvikle eksisterende næringsområder med høyt fokus på transformasjon og arealøkonomisering
- sørge for at vi blir blant landets beste og mest effektive på byggesaksbehandling ved å oppnå en behandlingstid på under 100 dager på plansaker
- lage en ny næringsplan med et bredt spekter av virkemidler, som næringsvert, næringsfond, Smart Fredrikstad-satsing, sentrumsleder og næringsavdeling i kommunen
- videreføre og forsterke lokalt trepartssamarbeid og jobbe mot sosial dumping, motvirke konkurranseutsetting og privatisering. Høy organisasjonsgrad er viktig i denne sammenhengen
- legge til rette for rekommunalisering og egenregi

- bruke kommunens innkjøpsmakt for å sette klare mål for rettferdig og etisk handel. Alt innkjøp skal ha fokus på klima og miljø
- fortsette som FairTrade-kommune
- sikre to lærlingplasser pr. 1000 innbyggere i Fredrikstad kommune, og ta imot lærlinger fra flere fagområder
- arbeide for økt kapasitet på fornybar energi gjennom blant annet å øke produksjonen av biogass og benytte solceller i større grad
- arbeide for å etablere landstrøm i Borg Havn
- arbeide for endring av det internasjonale regelverket, slik at alle skip må tilrettelegges for tilkobling av landstrøm, og bidra til omstilling for en bærekraftig skipsfart
- beholde offentlig eierskap og kontroll i FREVAR
- sørge for at kommunale bygninger skal vurderes bygget i massivtre

Kultur

Et mangfoldig tilbud innen kultur og idrett gjør samfunnet vårt rikere. Det er viktig å bidra til at barn og unge i Fredrikstad møter kultur og får medvirke på et tidlig stadium. Vi vil videreutvikle de kulturtilbudene vi har, og styrke den kulturelle grunnmuren i kommunen. Samtidig skal vi legge til rette for at profesjonelle fagmiljøer innen scenekunst, billedkunst, musikk og andre kunstformer har gode arbeidsforhold.

Idrett gir livskvalitet og kan gjøre at hver enkelt opplever mestring. Deltagelse i organisert idrett skaper felleskap gjennom gode opplevelser og verdifull fysisk aktivitet. Idrettsopplevelser er en viktig bidragsyter for bedre integrering, folkehelse, sosial utjevning og likestilling.

Uten de frivillige organisasjonene ville mange oppgaver vært uløste, og byens sosiale og kulturelle liv ville vært fattigere. Vi vil derfor styrke det frivillige arbeidet.

Kultur skaper samhold, og gjennom kulturen kan man få perspektiver til å se samfunnet på en måte som fremmer empati og forståelse, noe som til syvende og sist styrker demokratiet vårt.

Samarbeidspartiene skal:

- stimulere frivillig arbeid og kommunalt samarbeid med frivillige og ideelle organisasjoner
- opprettholde og styrke lokalsamfunnsutvalgene
- sørge for at idrettsanlegg skal være tilgjengelige for alle
- videreføre gratis utlån av lokaler, baner og haller til barn og ungdom under 19 år
- fortsette gratis utlån av sports- og fritidsutstyr i samarbeid med frivillige og ideelle organisasjoner
- Fortsatt sørge for at fritidsklubbene er gratis, og videreutvikle dem som viktige rusfrie møteplasser
- arbeide for å opprette bygalleri/kunsthall
- støtte opp om ordninger for atelierfellesskap
- arbeide for å bli en friby for kunstnere
- gi kinoen rammebetingelser til fortsatt å være landets beste kino, inkludert vertskapsrollen for Fredrikstad Animasjonsfestival og Nordic Docs, og opprettholdelse av bredde i filmtilbudet

- sørge for at biblioteket skal være en gratis møteplass for alle, der man har tilgang på kompetanse og informasjon
- være tilrettelegger for festivaler og arrangement som styrker Fredrikstads identitet
- bevare grønne lunger, og jobbe for fortsatt «levende torg»
- fortsette arbeidet med å videreutvikle/bevare Kongsten fort og Isegran som historiske kulturarenaer
- være positive til å etablere en regional Fylkeskulturscene
- arbeide for å få et industrimuseum
- lage en plan for å ta vare på kulturminner, både til lands og til vanns i løpet av perioden
- samarbeide om et nasjonalparksenter
- legge til rette for bedre anleggsdekning i idretten
- realisere Arena Fredrikstad og Arena Østfold
- øke antall fritidsklubber
- sikre bedre rammebetingelser for kulturlivet i Fredrikstad
- sørge for et godt skatetilbud i sentrum
- få flere meråpne bibliotek i løpet av perioden
- avklare løsning for framtidbiblioteket i løpet av perioden
- utrede Aktivitetskort for barn og ungdom
- jobbe for en gratis åpen kulturskoledag i uken
- jobbe for å etablere el-sykelbibliotek på et av bibliotekene
- etablere flere kunstgressbaner i henhold til kunstgressplanen
- legge til rette for fysisk aktivitet og trivsel for alle grupper i samfunnet
- etablere et frivillighus som skal stå til rådighet for alle innbyggere, frivillige lag og foreninger

Miljø og klima

Samarbeidspartiene vil arbeide for en langsiktig og bærekraftig utvikling. Vi vil iverksette kraftfulle tiltak og håndheve de ulike miljøstandardene. Vi prioriterer overgang til fornybar energi slik at skadelige utslipp reduseres og naturressursene forvaltes godt. Vi vil ha en streng tilnærming til omdisponering av dyrket og dyrkbar mark. I den nylig vedtatte klimaplanen forplikter vi oss til å redusere klimagassutslippene med 60% innen 2030, og vi har som mål at Fredrikstad skal redusere klimagassutslippene med 30 % i løpet av denne perioden. Vi vil jobbe systematisk og iverksette tiltak slik at det biologiske mangfoldet økes. Arealplanen, Bypakke Nedre Glomma, plan for naturmangfold, klimaplan og sykkelplanen blir derfor viktige styringsverktøy for å klare disse målsettingene. Gjennom en slik forutsigbar og tydelig kurs kan Fredrikstad øke sin næringsattraktivitet ved å ha en helhetlig grønn profil.

Samarbeidspartiene skal:

- kutte minst 30 % klimagassutslipp i inneværende periode
- være pådrivere for at fredrikstaddistriktet skal få et bedre busstilbud, for eksempel etablere shuttlebusser fra innfartsparkeringer i samarbeid med Bypakke Nedre Glomma
- etablere en pilot hvor det samarbeides med idretten for henting av unger og kjøring til fritidsaktiviteter i lav- eller nullutslippsbuss
- videreføre og utvikle tilbudet om gratis ferge
- videreføre dagens restriktive parkeringspolitikk som stimulerer til et levende bysentrum

- legge til rette for dobbeltspor og togstasjon lokalisert på Grønli
- prøve ut «bilfrie» sentrumssoner og økt bruk av enveiskjøring/«Shared Spaces» og vurdere bilfritt Gamlebyen
- jobbe for at bussbilletten skal gjelde i tre timer
- sikre nødvendig sykkelkompetanse og gjennomføre sykkelplanen
- arbeide for å styrke kunnskapen om naturmangfoldet i kommunen
- ikke omdisponere arealer med unikt biologisk mangfold
- videreutvikle byen og omland med grønne lunger, løkker og blomsterenger, samt øke grønne sentrumsarealer med høyt biologisk mangfold
- tilgjengeliggjøre bynære naturområder
- verne 10 % av kommunal høgproduktiv skog. Forøvrig ønsker vi en aktiv forvaltning av kommunal skog gjennom hogst, ungsogpleie og nyplanting
- etablere tiltak for å øke det biologiske mangfoldet, blant annet ved å grave opp dammer, etablere flere blomsterenger, utsette kantslått av kommunale veier og ha god forvaltning av kommunens bekker
- ferdigstille tiltakene rundt Øra naturreservat og se på videre utviklingspotensial
- støtte opp om arbeidet med å restaurere bekker, blant annet Slevikbekken, Bjørnevågbekken og Enhuusbekken
- jobbe for åpning av Veumbekken, både for håndtering av overvann og byutvikling
- opprettholde markagrensa, ta vare på strandsonen og øvrige friluftsområder
- håndheve allemannsretten og derigjennom sikre fri ferdsel
- sørge for at den nordre delen av Gudebergjordet (se kart) tilbakeføres til LNF-område Resterende del blir værende slik det er regulert i dag som en mulig reserve til helt spesielle byutviklingsprosjekter av regional betydning
- i forbindelse med sluttbehandling av arealplanen sørge for at det foretas en kritisk gjennomgang av områder med dyrket og dyrkbar mark som kan tilbakeføres til LNF-områder
- systematisere og støtte opp om arbeidet med strandrydding og fjerning av «spøkelsesteiner» og annet fiskeredskap, med målsetting om å rydde Fredrikstad kommunes marine områder
- fase ut gummigranulat som fyll i kunstgressbaner raskest mulig. Sette inn strakstiltak mot spredning av granulat på eksisterende baner, og ettergå rutiner
- prøve ut fotballbaner med forskjellige typer miljøvennlig gress ved rullering av kunstgressplanen

By – og samfunnsutvikling

Fredrikstad vokser og forandrer seg i høyt tempo. For at byen skal bli et enda bedre sted å bo må vi styre byutviklingen. Arealplanen må ha en sosial profil, der tjenestetilbudet, parker, bomiljø og miljø er ivaretatt. Det er viktig med en trygg by og levende lokalsamfunn. Alle skal ha en trygg og funksjonell bolig som tilfredsstiller kravene til et godt bomiljø. Dette er en forutsetning for et godt liv. Byen skal bygges og utvikles på innbyggernes premisser.

Samarbeidspartiene skal:

- sørge for at kommunale boliger ikke skal bli stående tomme
- tilrettelegge for tilstrekkelig med kommunale boliger av god kvalitet
- ta et tydelig samfunnsansvarlig grep om store byutviklingsprosjekter. Aktivt bruke planbestemmelser for å styre by- og samfunnsutviklingen
- sørge for at miljø, kultur, demografi og estetikk skal veie tungt i utviklingen av byen vår, med mangfoldig uttrykk og variasjon

- sørge for at kommunen setter av tilstrekkelig med arealer til fellesskapets interesser, herunder arealer til skole, barnehage, idrett og andre offentlige behov i arealplanen
- jobbe for helsefremmende boområder med god bokvalitet
- arbeide for å få på plass en boligpolitikk med sosial profil gjennom variert boligmasse
- utrede mulighetene for ulike tiltak som gjør det lettere for flere å komme inn på boligmarkedet, som for eksempel gjennom «leie til eie»
- arbeidet med klimatilpasning skal ha høy prioritet
- legge til rette for etablering av flere studentboliger
- jobbe med å gjøre sentrum tilgjengelig for alle
- ta imot antallet flyktninger forespurt av statlig myndigheter
- si nei til kommunesammenslutninger ved tvang
- sikre tilstrekkelig HC-parkering i sentrum og i Gamlebyen
- sørge for at Fredrikstad skal være en rasismefri sone

Likestilling

For samarbeidspartiene er likestilling en sentral del av frihetskampen. Selv om vi har kommet langt, er vi ikke i mål. Vi må arbeide videre med økt likestilling og kulturendring. Målet må være at Fredrikstad kommune skal være den mest likestilte kommunen i landet, der alle har de samme mulighetene. Fredrikstad kommune skal være en foregangskommune for universell utforming.

Samarbeidspartiene skal:

- sikre at normen i Fredrikstad kommune skal være heltid
- sikre lik lønn mellom likeverdige grupper
- sikre likevekt mellom kvinner og menn i typiske kvinne-/mannsykker
- jobbe for å få flere kvinner inn i lederstillinger
- samarbeide med voksenopplæringsorganisasjoner som AOF for å utdanne ansatte med lav formell kompetanse, slik at de for eksempel kan ta fagbrev
- jobbe for bedre integrering med hovedvekt på kvinner og sosial kontroll
- utarbeide likestillingsplan for kommunen
- sikre gode rutiner for å unngå seksuell trakassering
- evaluere tiltaksplan for vold i nære relasjoner
- sørge for at Fredrikstad kommune hvert år skal arrangere en trygghetsuke/trygghetsdag mot vold i nære relasjoner
- synliggjøre og hedre historisk sterke kvinner fra Fredrikstad gjennom infoskilter, navn på gater, plasser og lignende
- ha en prøveordning for hovedutvalgsmøter på dagtid
- jobbe for at flere mennesker med nedsatt funksjonsevne kommer i arbeid
- sørge for å ha Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) etter norsk standard
- kombinere norsk språkopplæring med arbeidstrening, for å sikre en raskere og bedre integrering
- sørge for at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling på grunn av kjønn, etnisitet, religion, funksjonsnivå eller seksuell legning. Fredrikstad skal være en by med åpenhet og toleranse for alle legninger og kjønnsidentiteter

Økonomi

Hvis vi skal nå målene vi setter oss er det helt avgjørende at vi fortsatt har orden i kommuneøkonomien. Vår samarbeidsavtale er ambisiøs på vegne av oss selv, men ikke minst på vegne av fredrikstadsamfunnet. Evnen til å gjennomføre målene våre er avhengig av at kommunens økonomi går i balanse og at vi har trygg økonomisk styring i investeringer.

Samarbeidet:

I forkant av behandling av politiske saker i råd og utvalg, gjennomføres det fellesgruppemøter. I forkant av formannskap- og bystyremøter gjennomføres drøftingsmøter mellom gruppelederne og ordfører.

Partiene er enige om at det er meningsforskjeller mellom partiene på flere områder, og at det er legitimt å synliggjøre disse i kommunens styringsorganer etter å ha varslet de øvrige partiene i forkant.

Partiene er enige i denne politiske samarbeidsavtalen og at den er bindende for alle.

Vedlegg:

Fordeling av verv mellom partiene